

Kázání na kněžském dnu litoměřické diecéze

bazilika v Hejnicích, 17. června 2010

Milý otče biskupe Jene, milí bratři v duchovní službě!

Vaše diecéze je místem, kde máte uskutečňovat své povolání ke kněžství. Je to prostor, který se můžeme pokusit popsat v sociologických kategoriích asi takto: velkoměsta s mnoha rozdílnými vlastnostmi, středně velká města a obce s drobným průmyslem a konečně širší kraj s rozestými vesničkami. Tím jsme ale ještě nenalezli vlastní životní prostor, do kterého jsme byli kněžským svěcením zasazeni. Apoštol Pavel tento životní prostor popisuje dvěma krátkými slovy: „v Kristu“. Chceme se společně pokusit vyměřit „*tu šířku a délku, výšku i hloubku*“ (Ef 3,18) tohoto našeho životního prostoru a ohmatat si ho.

1. Hloubka

Dívám-li se pod sebe, vidím tam Ježíše Krista, který přede mnou klečí se zástěrou uvázanou kolem pasu, s umyvadlem v ruce a se slovy na rtech: „*Jestliže tě neumyji, nebudeš mít se mnou podíl*“ (Jan 13,8). Nosným základem našeho povolání je služba, kterou nám Pán prokazuje. Bohoslužba neznamena v první řadě, že my sloužíme Bohu, nýbrž že nejprve Bůh slouží nám. Kněžství není v první řadě úkol a závazek, kněžství je v první řadě zplnomocnění, povolání a omilostnění. „*Ne vy jste si vyvolili mne, ale já jsem vyvolil vás*“ (Jan 15,16): Ne vy jste milovali nejprve mne, ale nejprve jsem já miloval vás. Tyto vztahové konstanty „nejprve já vás“ a potom teprve „vy mne“ nesmíme nikdy zaměnit. Pro pokorného člověka, který je ale zároveň více či méně pyšný, je někdy těžké žít zcela z někoho jiného a muset být vděčný za každý úspěch někomu jinému. K tomu však neexistuje žádná alternativa: „*Jestliže tě neumyji, nebudeš mít se mnou podíl*“ (Jan 13,8). Máme ale štěstí, že tomu tak je. Když totiž padáme, padáme na Pána, padáme mu do zástěry. Smíme mu do ní spadnout jako břímě, s veškerou svou tíhou. K tomu nás doslova vybízí, když nastavuje zástěru, tak jako hasiči, kteří roztahují záchrannou plachtu před hořícím domem, aby se obyvatelé z horních pater mohli vrhnout dolů. Kde hledáme a nacházíme našeho Mistra? Podívejme se dolů: Budeme ho vidět pod našima nohama. On nás nese a nechává nás, abychom na něj šlapali. Není jako nějaký cyklista, který by z kopce šlapal a do kopce vzal kolo na záda. Pán nahoru nese naše břímě a dolů padá s naším břemenem třikrát. Svědčí o tom třetí, sedmé a deváté zastavení křížové cesty. Kříž spolu s námi ale zůstává stále na jeho ramenou. On nás neodhazuje. Toto je základ našeho života, který nás nese. Tak se všechno pro nás stává snesitelným.

2. Výška

Podívám-li se nad sebe, setká se tam můj pohled s tváří Pána na kříži, která se při umírání sklání se slovy na rtech: „*Amen, pravím ti: Ještě dnes budeš se mnou v ráji*“ (Lk 23,43). Boží tvář se na kříži nejeví jako odvrácená, ale jako přivrácená. V evangeliu stojí: „*Pak naklonil hlavu a skonal*“ (Jan 19,30). Tímto otočením tváře vyňal Mistr učedníka z anonymity, jako Bůh při stvoření vyňal člověka ze země k životu. Tento vyjímající pohled Pána na kříži zastřený krví a slzami je magnetem, který nás po celý život odvádí ze scestí a přitahuje nás do své blízkosti, do svého světla, do pohledu jeho očí. Kristus má k nám, svým kněžím, zvláštní náklonnost. Ten, kdo se k němu obrátí, obdrží příslib bytí s ním: Já jsem s tebou po všechny dny, jsem s tebou, i kdybychom museli projít vodami zármutků. Protože se nemůžeme vypořádat se vším svým lidským omezením, nespustí nás Pán na kříži už nikdy ze svých očí. Následování Ježíše se děje v Pánově zorném poli. Toto Kristovo zorné pole je polem důvěry. Osvobozuje nás od myšlenek na úspěch, od ochromujícího strachu z neúspěchů.

Toto Kristovo zorné pole nás osvobozuje od pokušení křesťanských tlaků zaměřených na výkon. Vždy, když se učedník sám sobě ztratí z očí a Mistr jej spatří, začíná život, který se ztrácí v tom, k němuž učedník vzhlíží. Učedník proto pozvedá k němu denně v modlitbě své oči, aby se ujistil o pohledu svého Pána. Přitom si povšimne: Jakkoli daleko jsem od něj, neztrácí mě ze svých dobrých očí. Jeho pohled dodává odvahu a útěchu.

3. Šířka

Podívám-li se před sebe, přichází mi Pán vstříc s chlebem a kalichem v ruce a se slovy na rtech: „*Nebudete-li jíst tělo Syna člověka a pít jeho krev, nebudete mít v sobě život*“ (Jan 6,53). On se nenechá vystrnadit z našeho životního údělu. Dokonce se nás přidržuje. Trpělivě na nás čeká. Stojíme před ním, křehkým v chlebu, nechráněným ve víně, které se může rozlít, eucharisticky s námi tak úzce spjatým, že náš pohled jde stále skrze něj, když ho hledáme. Láska k „tomu druhému“ bližnímu je snazší než láska k bližnímu, k tomu, který stojí (bezprostředně) vedle nás. „*Mezi vámi stojí ten, koho vy neznáte,*“ (Jan 1,26) říká Jan Křtitel. Na takovou blízkost musíme odpovědět. Je tak hezké být s tím, který si nás vyvolil. Je pro nás posilou trpět při péči o svěřené duše s tím, který nás miloval jako první. Dodává nám odvahu fakt, že máme podíl na nezměrném ponížení toho, který se stává křehkým v chlebu a vínu, které se může rozlít, aby všem byl blízko až do konce světa.

„Aby někdo byl přítelem, musí mi být zcela nablízku,“ píše Léon Bloy ve svém deníku. Mistr se nevnučuje svému učedníkovi, ale nenechá se vystrnadit z jeho života a neudrhuje si odstup. Říká přece: „Už vás nenazývám služebníky... Nazval jsem vás přáteli“ (Jan 15,15) - a aby někdo byl mým přítelem, musí mi být zcela nablízku. To jsme právě slyšeli. Musíme se tedy sami sebe ptát: Kněže, kde žiješ? V Kristu! V něm žijeme, pohybujeme se a jsme (srov. Sk 17,28), říká Pavel ve Skutcích apoštolů.

Dívám-li se dolů, klečí tam přede mnou Pán se zástěrou uvázanou kolem pasu, s umyvadlem v ruce a se slovy na rtech: „Jestliže tě neumyji, nebudeš mít se mnou podíl.“ Podívám-li se nad sebe, setká se tam můj pohled s tváří Pána na kříži, která se v umírání sklání se slovy na rtech: „Amen, pravím ti: Ještě dnes budeš se mnou v ráji.“ Podívám-li se před sebe, přichází mi vstříc Pán s chlebem a kalichem v ruce a se slovy na rtech: „Nebudeš-li jíst tělo Syna člověka a pít jeho krev, nebudeš mít v sobě život.“ Na to odpovíme s modlící se církví: „Vzdáváme díky za to, že smíme stát před tebou a můžeme ti sloužit.“ Amen.

+ Joachim kardinál Meisner
arcibiskup kolínský